

Nr 302.

Av herr **Månsson** i Hagaström, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående beredande av skydd och hjälp åt utomäktenskapliga barnaföderskor och deras barn vid tiden för nedkomsten.

Det är ställt utom allt tvivel, att det av 1917 års riksdag antagna lagkomplex rörande utomäktenskapliga barn innebär ett betydande framsteg ifråga om vårt folks humanitärt kulturella ståndpunkt. De uti ifrågavarande lagar givna rättsreglerna hava åt det utom äktenskapet födda barnet och de utomäktenskapliga mödrarna skapat det i väsentliga avseenden ökade rättsskydd, som också med hänsyn till förut härutinnan rådande förhållanden kunde anses av såväl de enskildas som samhällets intresse oundgängligen påkallat.

För en var, som något haft sin uppmärksamhet riktad å hithörande frågor, står det emellertid klart, att dessa spörsmål alltjämt påkalla de lagstiftandes synnerliga uppmärksamhet, att ännu mycket är ogjort, innan samhället må kuuna sägas hava fyllt sin plikt uti ifrågavarande avseende.

1917 års lagar innefatta den rättsliga regleringen av moderns och barnets ställning, frågorna om faderskapet, reglerna för detsammas fastställande, underhållsskyldighet och omfånget därav, bidragets säkerställande och uttagande och dylikt.

I de nya lagarna återfinnas emellertid jämväl vissa bestämmelser, vilka äro inriktade på att lämna modern och barnet en mera direkt hjälp under den kritiska tiden närmast före, under och efter barnsörden. Hit höra sålunda bestämmelserna om skyldighet för barnafadern att utgiva bidrag till moderns uppehälle under viss tid före och efter nedkomsten samt stadgandena om barnavårdsman.

Den dystra erfarenheten från det levande livet giver emellertid vid handen, att förhållandena just i sistnämnda avseende ifråga om samhällets direkta hjälp åt moder och barn ännu framstå såsom högeligen bristfälliga och påkalla en allvarlig uppmärksamhet från det allmännas sida.

Under riksdagsbehandlingen av 1917 års lagar saknades ingalunda påpekanden i nu omförmälda avseenden. Främst må här nämnas de motionsvägen framkomna yrkandena (herr Sven Persson m. fl., motion nr 330) om förskott utan fattigvårdskaraktär från det allmänna för underhåll åt utom äktenskapet födda barn m. m. Berörda yrkande fann lagutskottet »förtjäna övervägande», men fann under hänvisning till att frågan vore föremål för fattigvårdslagstiftningskommitténs behandling »det ej vara lämpligt», att riksdagen för sin del då vidtoge någon åtgärd i ärendet.

Motionären hyser nu den uppfattningen, att just uti sistberörda avseende riksdagen stått inför ett av de allra viktigaste spörsmålen rörande ifrågavarande problem samt att därför underlåtenheten att till prövning upptaga detsamma oundvikligen måste föranleda, att detsamma skyndsamligen bringas å bane. Spörsmålet kan, enligt motionärens uppfattning, aldrig bringas till en slutgiltig och effektiv lösning, förrän definitivt fastslagits skyldighet för staten att direkt, ekonomiskt och i övrigt, bereda erforderligt skydd åt de kvinnor, vilka äro nog olyckliga att nödgas, utan skydd av hem och stöd av anhöriga eller vänner, fullgöra födandets plikt. Naturligtvis måste dylika statsåtgärder vidtagas i sådana former, att icke ansvars- och pliktkänslan hos den enskilde försvagas. Denna samhällets hjälp får naturligtvis skyddas för missbruk, varjämte samhällets rätt att få sitt ekonomiska bistånd återgäldat måste i görligaste mån fasthållas.

Spörsmålet är, som ovan antytts, i visst avseende föremål för utredning, och jämväl ur andra synpunkter torde problemet vara upptaget till granskning, exempelvis frågan om moderskapsförsäkringen.

Men saken brådskar. Från en av våra underdomstolar har motionären erfarit, hurusom i själva huvudstaden försiggått, att en kvinna, som varit intagen å barnbördshus och där fått ett barn, fått lämna barnbördshuset utan tillflyktsort och utan att äga tillgång till sitt och barnets uppehälle, med resultat, att kvinnan lämnat sitt barn att några hundra meter utanför stadens gräns omkomma av köld och hunger.

Jag tilltror mig icke att kunna uppdraga linjerna för en lagstiftning, varigenom något dylikt må i vårt land falla utom det möjliga gränser. Men jag anser mig icke behöva något ytterligare stöd än det jag ovan anfört för vad jag härigenom yrkar, eller

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t skyndsamt måtte låta utreda i vad mån staten direkt må kunna åtgärda utomäktenskapliga barnaföderskor och deras barn i fall av uppenbar nöd vid tiden för nedkomsten bereda skydd och hjälp samt till riksdagen inkomma med de förslag, vartill en dylik utredning giver anledning.

Stockholm den 31 januari 1919.

Fabian Månsson.

I syftet instämmer

Harald Hallén.

Bilaga.

Under det omedelbara intrycket av de känslor, vilka bemäktigat sig oss under handläggningen av ett mål, vari ansvar yrkats å en ung kvinna, som i förtvivlan över sin hjälplöshet och oförmåga att åtgärda sitt barn skaffa erforderligt skydd och nödig vård utsatt barnet, som därvid omkommit, hava vi, domare och nämnd i Södra Roslags domsagas häradsrätt, härmed velat hava uttalat, att vi finna åtgärder skyndsammast böra vidtagas i syfte, att staten må bereda direkt skydd och underhåll åtgärda utomäktenskapliga mödrar och deras barn.

Länsfängelset i Stockholm den 17 januari 1919.

<i>J. L. Wahlgren.</i> Häradsdomare.	<i>S. Luterkort.</i> <i>Eric Jansson.</i> Nämndeman.	<i>Carl Westman.</i>
<i>Axel Lönneberg.</i> Nämndeman.	<i>Karl Weijser.</i> Nämndeman.	<i>C. V. Hellqvist.</i> Nämndeman.
<i>A. Erikson.</i> Nämndeman.	<i>Arvid Erikson.</i> Nämndeman.	